

24.11.2015

VVTDno-2015-495

YHDENVERTAISUUS

VALTUUTETTU

DISKRIMINERINGSOMBUDSMANNEN
NON-DISCRIMINATION OMBUDSMAN
OVTTAVEARDÁSAŠVUOĐAÁITTARDEADDJISisäministeriö
PL 26, 00023 VALTIONEUVOSTO
hare@intermin.fi
maahanmuutto-osasto@intermin.fi

Viite: SMDno-2015-1696

Yhdenvertaisuusvaltuutetun lausunto luonnoksesta, joka koskee hallituksen esitystä ulkomaalaislain muuttamisesta

Sisäministeriössä on valmisteltu ulkomaalaislain muuttamista koskeva luonnos, jonka mukaan lakia muutettaisiin siten, että humanitaarisen suojelun perusteella myönnettävää oleskelulupaa koskevat säännökset kumottaisiin, eikä humanitaariseen suojeluun perustuvia oleskelulupia enää myönnettäisi. Lisäksi luonnoksessa on tavoitteena tehostaa kansainvälistä suojelua koskevan päätöksen tiedoksiantoa ja muuttaa maksullisten oleskelulupien käsittelymaksun perimistä koskevaa sääntelyä.

Humanitaarinen suojelu lisättiin ulkomaalaislakiin määritelmädirektiivin täytäntöönpanon yhteydessä vuonna 2009, koska katsottiin että tuolloin voimassa ollut kansallinen laki tarjosi direktiiviä kattavamman suojelun, eikä suojelun tasoa haluttu heikentää. Määritelmädirektiivin tulkinta on myöhemmin tarkentunut sekä Euroopan unionin tuomioistuimen että kansallisessa oikeuskäytännössä. Toissijaisen suojelun soveltamisala on laajentunut ja humanitaarisen suojelun vastaavasti kaventunut.

Humanitaariseen suojeluun perustuvan oleskeluluvan poistuminen saattaa olla perusteltua luonnoksessa esitetyillä perusteilla. Humanitaarisen suojelun jäädessä pois suojelun kirjosta, korostuu toissijaisen suojelun ihmis- ja perusoikeusmyönteinen soveltaminen ja tulkinta. Kun yksi suojelukategoria poistuu, lainsäätäjän ja päätöksentekijän on tärkeää varmistaa, että lainmuutos ei lisää paperittomien määrää Suomessa. Myös tilapäisen suojelun käyttöönottoa tulee vakavasti harkita. Valtaosa Suomeen tulevista turvapaikanhakijoista on tullut ja tulee alueilta, joissa on pitkään jatkunut aseellinen konflikti.

Kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa tunnustetaan palautuskielto, *non-refoulement*-periaate, joka on kirjattu muun muassa Euroopan ihmisoikeussopimuksen 3 artiklaan. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaisukäytän-

nön mukaan 3 artikla tarjoaa suojaa myös aseellisen konfliktin aiheuttamaa erottelematonta väkivaltaa pakeneville henkilöille. Päätöksentekijöiden tulee jatkossa tutkia myös mahdollinen palauttamisriski entistäkin tarkemmin. Kansainvälisen suojelun taso ja kattavuus eivät saa lainmuutoksella heikentyä.

Luonnoksessa esitetään myös tehostettavaksi kansainvälistä suojelua koskevan päätöksen tiedoksiannosta niin, että haastetiedoksiannosta käytettäisiin vain kielteisten päätösten tiedoksiannossa. Tiedoksiannosta koskevaa UlkL 205 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että kansainvälistä suojelua koskevassa asiassa tiedoksiannosta on aina toimitettava todisteellisesti. Tiedoksiannosta on toimitettava postitse saantitodistusta vastaan tai päätös voidaan luovuttaa tiedoksiannon vastaanottajalle tai tämän edustajalle.

Myös myönteisten päätösten kohdalla hakijalla voi olla tarve valittaa. Erityyppisistä oleskeluluvista seuraa erilaisia oikeusvaikutuksia, jotka koskevat esimerkiksi perheen yhdistämistä, kansalaistamisen edellytyksiä tai matkustusasiakirjaa. Myönteisen päätöksen saavien joukossa on kielitaidottomia sekä luku- ja kirjoitustaidottomia. Yhdenvertaisuusvaltuutettu pitää ongelmallisena tilannetta, jossa hakija saa, ilman tulkkausta, postitse päätöksen, jonka sisältöä hän ei ymmärrä. Valitusmahdollisuuden käyttämättä jättämisellä saattaa olla huomattavia vaikutuksia hakijan perustavanlaatuisiin oikeuksiin.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu

Kirsi Pimiä

Ylitarkastaja

Päivi Keskitalo